

'Ali Kebap' Reklam deyip geçmeyin ırkçılık ayrıntıda saklı

İrfan İMREK

Yaz aylarından beri İsviçre genelinde en büyük reklam panolarında ve en işlek caddelerde gözümüze çarpan Ali Kebap reklam afişleri başlangıç itibarı ile bir çok farklı yorumla neden oldu. Yaşadıkları şehirde reklamı ilk görenler bulundukları şehre yeni bir kebab yeri açılacağını düşündüler. Hatta bazı büyük şehirlerde nereye açılmış bu Ali kebab gidip bir çay diyerek soranlarda oldu. Başka şehirlerde de aynı reklamlar görülünce işin rengi biraz değişti tabii. Bazılarına göre yeni bir kebabçı zinciri veya yeni bir döner üretim firması, kimine göre bir arap şeyhi döner piyasasına el atıyordu. Öyleya bu kadar reklamı güçlü sermayesi olan birileri yapabiliirdi. Düşünceler farklı olsada bu kadar reklam yapıldığına göre döner piyasasına İsviçre genelinde birileri el atıyor ve güçlü bir çıkış yapılacak yorumu ağırlık kazanıyordu. Derken sonradan anlaşıldı ki reklam firması yaz ayının rahatından yararlanarak reklamın gücünü ölçmek ve işletmeleri reklama teşvik etmek için bu reklamları kendisi yapıyor-muş. Tabii durum böyle olunca reklamlarla ilgili yorumlar çoğalarak devam etti. Bir görüş kullanılan İngilizceye dikkate alarak MC Donald's'ın dönere karşı başlattığı bir savaş olarak belirterek arkasından gelecek reklamların döneri olumsuzlayan reklamlar olacağı beklentisindeydi. Başka bir düşünce bu reklamın arka planında aşırı sağ ve ırkçı bir parti veya gurubun olduğu ve finanse ettiği şeklindeydi. Tabii ilk bakışta bir reklam firmasının yaptığı işten dönüt almak istemesi, yaptığı işin gücünü ve etkisini ölçmesi normal gibi gözük-kebilir. Ancak reklamlar ve seçilen objeleri dikkatlice inceledikten sonra durum değişiyor. Önce reklamlarda öne çıkan objelere kısaca bir vurgu yapıp unutanlar içinde bir hatırlatmada bulunup ardından bunun üzerinden bir değerlendirme yapmak daha uygun olur sanıyorum. İlk reklamda fesli herhalinden doğulu olduğu belli olan elinde

kılıcıyla çokta temiz olmayan önlüğüyle sırttan az göbekli kıllı karakafalı bir adam arka fondaki dönerin önünde duruyor. İkinci reklamda işini büyümüş kravat takmış çapkın bakışlarıyla (siz o alaycı bakışların arkasından sırttan Blocher veya onun düşünceleri olarak algılayabilirsiniz) hiçte masumane gözükmeyen güven vermeyen ve iki yanında biri yaşlı biri genç (hangi kuşaktan olursa olsun bunlarda bir değişim ve yenilik yok bunlar kılıcı elinden bırakmaz demeye getiriyor-lar) ellerinde birer kılıçla duran iki eleman. Üçüncü reklama baktığımızda orada daha çok ayrıntı-nın olduğunu görüyoruz. Burada dikkati çeken altın dişliyle fesiyle Ali nin kafası yer alıyor öne çıkan döner formunda bir otel (bunu şehrin orta yerine dikilmiş bir minare olarak algılatmak istediklerini düşünebilirsiniz) bakımsızlıktan demirlerin pası duvarlara doğru akıvermiş. Girişin sağında solunda molozlar ve bakımı yapılmamış otları ve beton yığına dönüşmüş bir alan. Otelin kapısında üniformalı bir görevli. Burada belki birçok kişinin dikkatinden kaçan bir ayrıntı da ote-lin orta ve en üst katlarında pencere önüne gerilmiş iplerden sarkıtılan çamaşırlar ve oradan çevreyi seyreden kadınlar. Otelin yanında çatısız bakımsız binalar yani avrupa kültürünün orta yerine kondurulan asya orta asya kültürü. Ve son reklam da Ali kebab havayollarına ait birçok defa macun çekilip boyanmış döktü mü diyebilece-ğimiz bir uçağın pilot kabininde elinde bir şiş kebabla altın saati ve altın yüzüğüyle Ali'yi görü-yoruz. Burada ilginç olan fesin uçan püskülüne dikkat edilirse uçak hareket halinde yani hareket halindeki bir uçağın penceresi açık ve Ali oradan pişkin pişkin sırtarak hem havayolunun hemde kebabın reklamını yapıyor. Birinci reklamda işe dönerlikle başlayan Ali (İsviçre gazetelerinden takip ettiğimiz kadariyle reklamlarda öne çıkan kişi 46 yaşında lokanta işletmecisi filistinli hasan adında bir vatandaşmış) ikinci reklamda döner-ler zinciri, üçüncüde otel, dördüncüde havayolu şirketi ile havadan karadan Avrupa'yı işgal etmiş benzeri. Eğer kullanılan obje ve argümanları dikkate almaz ticari mantıkla bakarsanız büyüyen gelişen bir şirket var. Bütün bu değerlerle alayın ifadesi olarak, yada kapitalizmin kar hirsinin topluları ve toplumsal değerleri; topluları yönetme ve yönlendirmede nasıl işine gelirse öylece kullandığının bir göstergesi olarakda algılayabilirsiniz.

Reklam şirketi de reklamlarında küçük bir işletmenin bile reklam sayesinde inanılmaz bir şekilde büyüyebileceğini göstermek istediklerini seçilen

objeler bakımından da bazıların belirteği gibi bir ırkçılık veya benzeri bir düşüncelerinin olamaya-cağını ve kebabın artık nereyedeyse İsviçre kültür-nün bir parçası haline geldiğini belirtmeler de ; dönerin, kılıcın, fesin, altın dişin, binanın bilmem kaçınıc katından çamaşır sarkıtan kadınların, kıllı karakafalı adamın, bakımsız binaların daha doğ-rusu bir çok batılının bilinç altındaki doğunun ve doğulunun (işgalcilerin barbarların deyim yerin-deyse) sembollerinin kullanılmasından ve yeniden avrupalıya hatırlatılarak dışavurumunun teşvik edilmesi ve politik malzeme olarak değerlendir-meye müsait bir zemin oluşturulması, insanların içine korku salınarak onun üzerinden politika yapılması olarak algılanabilir. Bunun özellikle minare tartışmalarının ve ırkçı parti UDC/SVP tarafından oluşturulan inisiyatif aracılığıyla İsviç-rede minare inşa edilmesini yasaklayacak olan yasanın halk oyuna sunulacağı döneme denk getirilmesi tesadüf olmasa gerek.

Tabii bu değerlendirmeleri ve eleştirileri yaparken hedefe konan ülke veya ülkelerde herşeyin güllük güllüstanlık olduğunu düşündüğümüz sanılmasın. İrkçılık, ayrımcılık, milliyetçilik nereden veya kimden gelirse gelsin karşı durmak gerekli yor. Kendi ülkemizde bugün başta kürt sorunu olmak üzere bir çok alanda demokrasi ve özgür-lükler, insan hakları sorunları, inanç özgürlüğü, hukuksal sorunlar acil çözüm bekleyen sorunlar-dır ve hala ülke darbe anayasası ile yönetilmek-tedir. Orada yapılan ve buralardaki göçmenlere empoze edilmeye çalışılan ırkçılığa da buradakine de karşı durmak gerekiyor. Tüm renkleriyle her dilden her kültürden insanın birbirinin diline, kültü-rüne, inancına, değerlerine saygı duyduğu eşit özgür bir ortamda kardeşçe yaşamı savunmak hepimizin görevi olmalıdır ve her türlü ayrımcılık ve ırkçılığa karşı tepki vermeliyiz. Eğer gere-ğince tepki verilmez ise bugün sinsice yapılan ırkçılık yarın aleni bir şekilde yapılır, yapılacaktır.

HUKUK KÖŞESİ

İcra Prosedürü (Betreibungsverfahren)

Son on senede İsviçre'de icralar iki katına çıktı. Bunun nedenleri hukukçu-lara göre insanların değişen mentalitesin-de yatıyor. Bu değişen mentalite ise temelini aşırı tüketim yatkınlığından alıyor. Serbest piyasanın pazarlama anlayışıyla insanlar maddi güçlerinin üzerinde yaşamaya teşvik ediliyor. Sahip olmak, keyifli yaşamak, gezmek gibi değerler her gün reklam ve propaganda araçlarıyla övülüyor ve kendimizi tüketim çılgınlığının ortasında buluveriyoruz.

Bu yazımızla amaçladığımız aşırı bir oranla formalitelere bağlı olan icra hukukundan genel bir bakış sunmak ve vatandaşlarımıza özellikle dikkat edilmesi gereken noktaları göstermek. İcra Prosedürü genel hatlarıyla iki basamaklıdır: İcrayı başlatma süreci (Einlei-tungsverfahren) ve Haciz infaz süreci (Vollstreckungsverfahren).

Einleitungsverfahren alacaklının talebinin gerçekten haklı olup olmadığını araştırmak için bir süreçtir. Einleitungs-verfahren sürecinden sonra alacaklının haklı olduğunun ortaya çıkması durumun-da Vollstreckungsverfahren aşamasına geçilebilir. Bu süreçte borçlunun malvarlığına gerektiği kadarıyla (iflas sebebiyle takibat hariç) el konularak müzayede ara-cılığıyla nakit paraya dönüştürülür ve alacaklıya verilir.

Bizi burada ilgilendiren nokta özellikle birinci basamak, yani Einlei-tungsverfahren. Çünkü Vollstreckungsverfahren borçlunun malvarlığının tesbiti, açık arttırmada satıl-ması ve alacaklılar arasında paylaşımıyla alakalı aşamadır.

Şimdi hem alacaklı hem de borç-lu açısından Einleitungsverfahren'de dikkat edilmesi gereken noktalara göz atalım.

A. İcrayı başlatma süreci (Einleitungsverfahren)

Einleitungsverfahren adım adım dört etaptan oluşur:

1. İcra Talebi (Betreibungsbegehren)

Alacağınızın vadesi gelmiş ve de borçlu tarafınızdan ikaz edilmiş ise icra ve iflas dairesine (Betreibungs-und Kon-kursamt) yazılı olarak borçluya karşı icra talebinizi (Betreibungsbegehren) gönder-meniz durumunda icra süreci başlamış olacaktır. Betreibungsbegehren ile sade-ce borçlunun kim olduğunu ve talep etti-ğinin miktarı belirtmeniz, ki bu daha önce de ifade ettiğimiz gibi yazılı olacaktır, yeterlidir. Dilekçede ayrıntılı beyanda bulunmanız gerekliliği söz konusu değildir.

Betreibungsbegehren borçlunun ikamet ettiği yerin (Wohnsitz) Betrei-bungsamtına gönderilir. Bu şekilde icrayı başlatmış olursunuz.

2. Ödeme Emri (Zahlungsbefehl)

Betreibungs-und Konkursamt bunun üzerine ödeme emriyle (Zahlungsbefehl) borçluyu ödemeye davet eder. Betreibungsamt alacaklının talebinde haklı olup olmadığını kontrol etmez, sadece Zahlungsbefehl'i borçluya göndermekle yükümlüdür.

3. İcraya İtiraz (Rechtsvorschlag)

İcraya verilen borçlu kişi ya ödeme emrini 20 gün içinde yerine getirir (yani istenilen parayı öder) ya da Zah-lungsbefehle 10 gün içinde alacağı dair Rechtsvorschlag' la itiraz edip borçlu olmadığını ifade edebilir. Eğer borçlu ödemez aynı zamanda itiraz da etmezse o zaman alacaklı Zahlungsbefehl'in gön-derilmesinin 20. gününden itibaren icra-nın devamını (Fortsetzungsbegehren) talep edebilir. Fortsetzungsbegehren haciz süresini başlatır.

Borçlu talep ederse alacaklıdan borcunun gerçekten olduğuna dair delil istiyebilir. Borçlu bu delillere Betrei-bungsamt'ta gidip bakabilir.

İcraya verilen kişi itiraz için şah-sen Betreibungsamt'a gidip sözlü olarak itiraz ettiğini söyleyebilir ya da Betrei-bungsamtın gönderdiği Zahlungsbefehl'in üstüne sadece "ich erhebe Rechtsvor-schlag" (itiraz ediyorum) yazarak o resmi

belgeyi hangi Betreibungsamt'tan geldi-yse oraya geri gönderebilir.

Yani itiraz durumunda Betrei-bungsamt'a sebep bildirmeye ya da bu konuda yazılı açıklamaya gerek yoktur. İtiraz edildikten sonra Betreibungsamt tarafından alacaklıya itiraz edildiğine dair haber verilir. Rechtsvorschlag böylece icrayı durdurur. Şimdi alacaklının durumuna gözatabiliriz.

4. Hukuk Yolunun Açılması (Gesuch um Rechtsöffnung)

Borçlu tarafından yapılan itiraz alacaklı açısından haciz infaz sürecine girmek için bir engel oluşturur. Alacaklı bu engeli ortadan kaldırmak istiyorsa o zaman hukuk yoluna (Gesuch um Rechts-öffnung) başvurması gerekiyor. Bunun için hakim yardımına ihtiyacı var. Dolayısıyla Rechtsöffnung itirazın etkile-rinin (yani icranın durdurulmasının) hakim aracılığıyla ortadan kaldırılması anlamına geliyor.

Alacaklı borcun gerçekten olduğ-una dair elindeki delile (Rechtsöffnungst-el) göre sadece belirli bir hukuk yolu seçebilir.

Elindeki delilin niteliğine göre işi ya zorlaşır ya da kolaylaşır:

Elinde yazılı olarak hiçbir delil yoksa takibat alacaklı açısından daha güçleşecek belirli şekillere tabi olan bir dava dilekçesi (ordentlicher Prozessweg) sunması zorunluluğu tezahür edecektir. Ancak bunun için özel olarak bir avukata ihtiyaç olacaktır.

Eğer alacaklının elinde önceden sözkonusu olan alacak nedeniyle mahke-me tarafından verilen bir karar varsa (vollstreckbares gerichtliches Urteil) durum çok kolaydır. Bu durumda definiti-ve Rechtsöffnung istenilerek haciz infaz süreci kolay bir şekilde sağlanabilir, çünkü hakim tarafından bu sefer verilen karar kesindir. Alacaklı lehine verilen kararla hacizin devamını (Fortsetzungs-begehren) talep edebilir.

Alacaklının elinde diğer borçluyla yapılan bir sözleşme (Vertrag) ya da bor-cun kabulüne dair (Schuldnerkennung) bir belge (örneğin bir senet) varsa bu da hacizin devamını provisorische Rechts-öffnung ile sağlayabilir. Definitive Rechts-öffnung'dan farkı bu sefer hakim tarafın-dan verilen karar kesin değildir, yani borçlunun hakim tarafından verilen kara-

ra 20 gün içinde itiraz etme hakkı (Aber-kennungsklage) sözkonusudur.

Borçlu itiraz hakkından (Aberken-nungsklage) yararlanıyorsa ya da itiraz ettiği halde (bu da ayrı bir süreç) hakim yeniden aleyhine karar vermesi durumun-da alacaklı haciz infaz sürecinin devamını talep edebilir (Fortsetzungsbegehren).

B. Özellikle dikkat edilmesi gereken noktalar:

Başlangıçta da belirttiğim üzere icra hukuku tamamen formalitelere dayalı bir düzendir. Alacaklı ya da borçlu bu for-malitelere dikkat etmezse haklı olduğu halde dahi haksız konumuna düşebilir. Özellikle yazışmalarda belgelerin üzerin-deki sürelerle (Fristen) dikkat edilmesi gerekiyor. İcra hukukunda süreler genel-de çok kısadır. Zamanında hareket edil-mezse olay tamamen aleyhinize gelişi-bilir.

İkinci nokta ise eğer borçlu ala-caklıya itiraz etmeyip ödemek istiyorsa o zaman dikkat etmesi gereken nokta öde-meyi yapmadan alacaklıdan icra defterin-deki (Betreibungsregister) icranın silin-mesini talep etmesidir. Çünkü defterde işlenen icra sadece icraya veren kişi tarafından silinebilir (yahut masraflı bir mahkeme kararıyla). İcra defterindeki icra kaydı borçlunun ödemesi yapılmayı-sa defterden otomatikmen silinmez. Aksi takdirde defterdeki kayıt en az üç sene kalır ve onu sildirmek için bizzat alacaklı-nın peşinden koşması gerekecektir. İcra defterindeki borç kaydı, alacağı ödemiş olsanız bile, örneğin iş veya ev ararken ya da vatandaşlığa başvurduğunuzda sürekli Betreibungsamt'tan aldığınız icra özetinin (Betreibungsauszug) içinde yer alacaktır. Bu da sizin için bir engel teşkil eder.

Not: Okurlarımız, hukuksal alandaki sorularını Hukuk bürosu avukatlarına, ya da gazetemizin Mail adresi olan: arkadasim04@yahoo.de yollayabilirler

Mustafa Ates, Advokat
Advokatur Ates & SIGIRCI
Aeschenvorstadt 57
CH-4051 Basel
Telefon : 061 272 06 01
Telefax : 061 272 06 03
Website: www.as-advokaten.ch